

PROIECT

**PRIVIND PRINCIPALELE OBIECTIVE CE URMEAZĂ A
FI URMĂRITE ÎN CAZUL ALEGERII CA MEMBRU ÎN
CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII**

Judecător Guluță Cristian Romică, Judecătoria Sector 5

Preambul.

Dragi colegi, am decis să candidez pentru că, mai mult decât oricând, alegerile pentru noul CSM al cărui mandat va începe în 2023, relevă necesitatea de a rezuma corect realitatea și totodată, cerința stringentă ca viitorul CSM să fie constituit din membri definiți de integritate și curaj.

Cred că mai întâi este important omul și apoi proiectul, pentru că alegerile pentru CSM sunt în fapt despre așteptările judecătorilor și nu despre așteptările candidaților, iar ceea ce contează cu adevărat este caracterul celui ales, curajul și integritatea sa, voința de a acționa pentru a aduce armonie acolo unde se poate naște discordia și de a restabili încrederea acolo unde este neîncredere.

Experiența ultimilor 11 ani? Orgolii, disensiuni. Scindarea încrederii. Ce ar putea să mai stea în calea coeziunii viitorului CSM?

Cred că nu mai e vreme să acceptăm să se întâmple din nou.

Calea pentru un viitor CSM de succes nu este cenzura opiniilor divergente și slăbirea inițiativei prin prudență nejustificată, ci armonizarea constructivă, pentru că încrederea acordată de judecători unui membru CSM crește obligația acestuia de a o onora și a fi demn de ea, prin invitație permanentă la dialog, critică acceptată și însușită la nevoie și prin implicare/aplicare efectivă, pentru ca fiecare sugestie, argument, posibilă soluție, să fie ascultate, luate în considerare și mai ales, transpuse în fapte.

S-a văzut în decursul mandatului ultimelor 2 Consilii că uneori, ceea ce face ca un candidat pt CSM să fie un succes de campanie la alegeri, exact același lucru poate ca ulterior, să schimbe felul în care este perceput după ce devine membru CSM.

De aceea afirm că acest risc poate fi evitat și mai ales, că a sosit timpul ca acest risc să nu mai determine rezultatul alegerilor pentru viitorul Consiliu Superior al Magistraturii.

Înainte de a expune succint principalele obiective (toate celelalte aspecte nu mai puțin importante și necuprinse în proiect, urmând a le dezbate față în față cu ocazia întâlnirilor la care voi veni să ne cunoaștem mai bine), vă mulțumesc pentru că veți parcurge acest proiect. Aceste obiective nu sunt dissociate, fiecare dintre ele fiind în strânsă legătură și circumscrise statutului judecătorului și garantării independenței justiției.

OBIECTIVE PRINCIPALE

1. Garantarea independenței justiției. Cooperare voluntară între cele trei puteri în statul de drept. Stabilitate normativă. Prezență activă la elaborarea politicilor publice care privesc justiția.
2. Apărarea reputației profesionale a judecătorilor.
3. Resursele umane. Cariera judecătorilor.
4. Încredere. Transparență. Responsabilitate. Eficiență.
5. Bugetul. Consolidarea independenței financiare a sistemului judiciar.

Garantarea independenței justiției. Cooperare voluntară între cele trei puteri în statul de drept. Stabilitate normativă. Prezență activă la elaborarea politicilor publice care privesc justiția.

Independența justiției, a judecătorilor, nu poate face obiectul negocierilor dintre cele trei puteri ale statului de drept. Aceasta trebuie să fie recunoscută și garantată nu doar de CSM, ci și de puterea legislativă și de cea executivă. Pentru aceasta voi acționa convins fiind, că rolul CSM este de a reaminti permanent celorlalte 2 puteri că au această obligație.

Respectarea principiului separației puterilor în stat determină fundamental starea sistemului judiciar. Nu mai este de mult o necunoscută, necesitatea imperioasă de a nu uita că pentru o cooperare loială între cele trei puteri ale statului, prezumția de bună credință nu mai este suficientă. S-a văzut că este așa cu claritate, în ultimii ani.

Ce se poate face?

Membrii aleși în CSM, prin Președinte sau cel/cei desemnați, trebuie să fie o prezență activă, permanentă și necesară în comisiile parlamentare atunci când se dezbate și elaborează politicile publice care privesc justiția.

De ce trebuie să fie așa?

Pentru că mecanismul solicitării avizului simplu sau conform s-a dovedit a fi insuficient și totodată, a fost uneori exercitat neloial de către celelalte puteri.

Pentru că atunci când a fost imperios necesar, prezența selectată la dezbaterile din comisiile parlamentare, doar a reprezentanților unora/uneia dintre asociațiile profesionale nu a fost o garanție reală a exprimării vocii tuturor magistraților. Asociațiile magistraților pot și sunt libere să exprime opinii sau poziții divergente în cadrul sistemului de justiție.

CSM însă, trebuie să fie vocea unică a tuturor magistraților (membri sau nu ai vreunei asociații), acționând ca garant al independenței justiției. De aceea, participarea CSM de fiecare dată când se dezbat și elaborează politicile publice care privesc justiția, trebuie să devină regulă.

Astfel, avizul inițial al CSM ar fi mai eficient și mai ales, ar fi parte a soluției, urmare a expunerii argumentelor și pe larg, în mod profesionist. Iar orice rezultat ar urma, va putea fi văzut ca atare de către judecători, putând aprecia în cunoștință de cauză efortul depus de membrii CSM în acord cu voința celor care i-au ales.

Iar Consiliului îi va reveni bineînțeles, obligația de a comunica permanent activitatea sa pe acest palier.

Acesta este cred, unul dintre rolurile principale ale Consiliului Superior al Magistraturii ca garant al independenței justiției, prin participarea directă la crearea unui cadru de stabilitate normativă în privința justiției, în pofida faptului că nu are drept de inițiativă legislativă.

Apărarea reputației profesionale a judecătorilor

Intervenția CSM pentru apărarea reputației profesionale a judecătorilor, așa cum a fost exercitată până acum nu relevă ineficiența cât insuficiența mecanismelor folosite, actul formal unde se rețin încălcările și este apărată reputația profesională a judecătorului necesitând să fie însoțit de acțiuni suplimentare.

În acest sens consider că trebuie eficientizată comunicarea aferentă fiecărui caz de apărare a reputației judecătorului prin: emiterea rapidă a actului ce constată încălcarea; drept la replică; declarații; comunicate de presă; expunere directă în media a membrilor CSM, campanie de informare despre maniera incorectă folosită de entitatea/persoana care a adus atingerea constatată.

Consiliul ar trebui să se sesizeze imediat din oficiu privind orice presiune ce s-ar exercita având țintă directă judecătorul unei/unor anumite cauze și să acționeze simultan prin toate aceste mijloace.

Apararea reputației judecătorului trebuie să fie efectivă, indiferent de sursa încălcării, chiar și atunci când ar putea proveni din interiorul sistemului judiciar, fie din afara acestuia, iar răspunsul trebuie să fie pe măsura intensității atingerii aduse reputației judecătorului.

Pentru acest motiv, un specialist în comunicare publică, este necesar a fi angajat în CSM.

Resursele umane. Cariera judecătorilor.

Din punct de vedere al resurselor umane situația prezentă poate fi apreciată a fi una de criză, iar efectele nu pot fi neglijate, cei cărora le revine în continuare, fără voie, a se sacrifica, fiind judecătorii.

Despre volumul de muncă al judecătorului și inegalitățile existente din acest punct de vedere, se dezbate de ani de zile. Posibilitatea de previzionare pe termen mediu și lung este posibilă, datele statistice aferente sistemului de justiție fiind un instrument activ, util și la îndemână.

Pentru ca volumul de muncă să nu mai fie inegal la nivelul instanțelor, garanția repartizării aleatorii a cauzelor ar trebui să fie însoțită și de stabilirea efectivă prin regulament sau chiar lege, și nu doar de principu, a unui număr de cauze pe care un judecător să le soluționeze într-un an de zile, număr de cauze evaluat obiectiv pentru fiecare nivel de instanță. Între 500 spre 700 de cauze. Nu mai mult. Cu consecința, că excedentul constat ar trebui să justifice adaptarea schemelor de personal la nivel național, prin raportare la împărțirea numărului de cauze înregistrate anual la acest volum standard și plecând de la această bază, fundamentarea nevoilor de finanțare a posturilor, implicit a previzionării necesarului de intrări în sistem în următorii ani.

Volumul de muncă standard, garantat prin lege, va fi astfel, o bază solidă pentru a elabora, în sfârșit, o strategie de resurse umane pe termen mediu și lung.

Desigur, atingerea raportului de ½ judecător/grefier, rămâne o soluție eficientă, însă ea trebuie să fie realizată odată cu introducerea în lege a numărului standard de cauze care poate fi repartizat anual unui judecător, ceea ce depășește acest standard urmând a aștepta înregistrarea efectivă la instanță. Totodată, judecătorul va fi cu adevărat respectat, din acest punct de vedere. Astfel, Ministerul de Justiție ar trebui să nu mai poată refuza finanțarea. Ori în caz contrar, să explice justițiabililor de ce cauzele lor nu pot fi înregistrate și judecate imediat.

Strategia de resurse umane e problema cea mai stringenta și cere soluții ca atare. De la faptul că indiferent câte dosare are o instanță, trei mii sau treizeci de mii, în schema sunt tot 2 posturi prevăzute pentru arhivă și până la o estimare pe bază de date concrete a ieșirilor și intrărilor în profesie, pentru cel puțin 6-12 ani, cu consecința acceptării întrării în număr mai mare a judecătorilor și grefierilor în sistem și în timp mai scurt, nimic nu e de neglijat. Ocuparea posturilor ar trebui să se facă prioritar la instanțele unde deficitul este de peste 15%.

Reconfigurarea circumscriptiilor teritoriale ale instanțelor, stă în puterea Consiliului și trebuie să fie pusă în practică pentru a echilibra volumul de muncă.

Un aspect important îl constituie în privința strategiei de resurse umane și creșterea atractivității pentru absolvenții de drept, ca aceștia să se îndrepte către magistratură, un parteneriat cu Universitățile prin care practica studenților să se facă efectiv la instanțe și să fie axată pe prezentarea profesiei, fiind o acțiune cu efect benefic pe termen lung.

Răspunderea disciplinară. În privința răspunderii disciplinare a judecătorilor consider că abaterea prevăzută de art 99 litera a) din Legea

303/2004 ar trebui precis determinată, întrucât în absența unui cadru limpede care să spună ce anume poate constitui „manifestare care aduce atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, săvârșită în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu” definiția actuală a acestei abateri disciplinare, poate fi o sursă de subiectivism, în condițiile nevoii de adaptare la realitățile sociale aflate în evidentă schimbare și evoluției modului în care sunt percepute de opinia publică, rolul și activitatea judecătorului în societate.

În acest sens, voi cere în Consiliu, ca regimul incompatibilităților să fie precis stabilit, prin lege și nu prin hotărâri adoptate „de principiu”, care să permită interpretări contradictorii ori inacceptabile, hotărâri cunoscute deja de judecători.

* * *

Evaluarea calității managementului Inspecției Judiciare se face anual printr-un audit extern independent care însă este plătit din bugetul Inspecției Judiciare (art. 68 alin. 1 și 2 din Legea 317/2004). Această prevedere ar trebui schimbată în sensul că finanțarea acestui audit nu ar trebui să provină din bugetul celui supus auditării.

Libertatea de exprimare. Atunci când vocea judecătorilor devine publică prin exprimarea voinței majorității, așa cum s-a întâmplat în ultimii ani, voi susține constant că CSM trebuie să dea un mesaj clar, public, explicit, acest tip de situație fiind circumscris tocmai responsabilității privind votul dat de judecători, celor aleși membri în CSM. În egală măsură, aprecierea limitelor exercitării libertății de exprimare a judecătorilor, ar trebui să fie circumscrisă mai întâi contextului particular ori special în care s-a manifestat aceasta și nu doar cadrului general aplicabil.

Programul de muncă. Acesta trebuie să fie flexibil, în deplin acord cu posibilitatea și nevoia ca judecătorii să își desfășoare activitatea intelectuală fără impunerea obligativității prezenței (excluzând activitățile programate) la

sediul instanțelor, într-un interval orar strict delimitat. Este de notorietate în interiorul sistemului și ar trebui să devină și public prin grija Consiliului, faptul că judecătorii muncesc zilnic peste 8 ore, inclusiv în zilele libere și week-end.

Răspunderea materială a judecătorilor. Expunerea nelimitată a patrimoniului judecătorului, are impact direct în sensul că generează reticență în ceea ce privește alegerea profesiei de către absolvenții de drept, și totodată poate produce efecte în planul influențării luării deciziilor de către judecător, care este pasibil astfel, a ține cont de modul cum aceste decizii îi vor afecta patrimoniul. De aceea, răspunderea materială nu trebuie să constituie o formă deghizată de presiune asupra independenței judecătorului, iar fundamentarea acesteia nu ar trebui să privească aplicarea și interpretarea legii în activitatea de judecată, atât timp cât hotărârile judecătorești sunt supuse controlului judiciar.

Promovarea judecătorilor. Evoluția în carieră a judecătorilor nu trebuie să depindă de refuzul alocării de resurse de la buget, perfecționarea și formarea continuă fiind premisele înfăptuirii justiției de calitate.

Consider că principalele criterii de care ar trebui să se țină seama în acest domeniu sunt garanțiile oferite de creșterea calității și profesionalismului, oferirea permanentă a posibilității promovării constituind o cale necesară și eficientă a perfecționării profesionale a judecătorilor fiind totodată o corectă și reală motivare a acestora pentru evoluție în carieră, prin promovare pe loc sau efectivă, indiferent de localitatea unde este instanța la care funcționează, localitate de unde, stabilit fiind, posibil ca judecătorul să nu dorească să plece.

Astfel, promovarea pe loc sau la instanțele superioare, va rămâne mereu a fi pentru toți judecătorii, expresia prestigiului adus justiției și a celui dobândit de judecător prin perfecționarea sa în cadrul profesiei.

Susțin și voi cere în Consiliu, eliminarea din Regulamentul privind evaluarea activității judecătorilor emis de CSM-Secția pentru judecători, a

criteriului reținerii imputabilității casării/desființării/modificării hotărârii judecătorești.

Detașarea. Trebuie să constituie o excepție, iar excepția să fie real justificată. Ori de câte ori o funcție ocupată de un judecător detașat poate fi ocupată de un specialist al domeniului respectiv, angajarea pe post a celui specialist ar trebui să fie prioritară, iar judecătorul detașat ar trebui să revină în sala de judecată. La fel, delegarea ar trebui să constituie doar o excepție justificată.

Transferul. Pe lângă cadrul actual pentru transfer, o soluție simplă și cu consecințe pe termen lung ar trebui să fie, și voi propune și cere în Consiliu, introducerea schimbului pe post (transferul pe post prin acord reciproc între 2 judecători). Efect al schimbului este printre altele, că rămân ocupate completurile fiind o mișcare de personal care nu afectează stabilitatea la acele instanțe din punct de vedere al încadrării schemei. Schimbul să poată fi făcut chiar și imediat după intrarea în profesie. Scopul e stabilitatea personalului și soluționarea problemelor reale ale judecătorilor, uneori dramatice. Eventual cu analiza posibilității menținerii interdicției unui nou transfer timp de 2-3 ani, după efectuarea schimbului. Pentru cariera judecătorului, transferul constituie o vocație și nu un privilegiu. Așa e normal.

Este imperios a fi modificate cuantumul plăfoanelor pentru chirie, întrucât acestea nu mai corespund realităților economice actuale și totodată, susțin crearea cadrului normativ pentru sprijinirea achiziției unei locuințe de către judecători, ca alternativă a subvenționării chiriei, și ca demers pe termen lung și benefic pentru rezolvarea stabilității încadrării schemelor la instanțe.

În ansamblu, conform celor propuse și expuse, voi contribui activ ca activitatea Consiliului privind resursele umane și independența justiției, să aibă ca finalitate, predictibilitatea în ceea ce privește, stabilitatea, siguranța materială și profesională a judecătorilor.

Încredere. Transparență. Responsabilitate. Eficiență.

În ultimii ani justiția a devenit un subiect predilect pentru critică. E o realitate cu care Consiliul trebuie să se confrunte. Real, responsabilitatea asumării acestei stări nu trebuie să revină doar magistraților, așa cum se susține în spațiul public. Faptele conforme atitudinii ce se impune cu privire la această situație, sunt cele care vor schimba percepția.

Deși este de netăgăduit că justiția se înfăptuiește sub semnul dăruirii, responsabilității și sacrificiului personal al fiecărui judecător, revine Consiliului obligația de a acționa pentru a reclădi și așeza judecătorul și munca sa în locul meritat, în percepția publică.

De aceea, consider că trebuie ca regulă, a fi adus la cunoștința publicului constant și cu date statistice relevante și interpretate corect, specificul, cantitatea și mai ales calitatea muncii depuse de judecător, pentru a lămuri astfel contradicțiile existente în concepția generală a societății despre profesia de judecător, atât timp cât acestuia nu i se permite prin lege, același mod de viață precum celorlalte persoane.

Nu se poate nega faptul că activitatea Consiliului nu ar fi vizibilă pe site-ul public de internet. Însă acest lucru nu este suficient. Transparența reală nu înseamnă doar vizibilitate generală ci mai ales transparența motivelor pe care se întemeiază hotărârile adoptate de Consiliu.

Transparența decizională trebuie să fie consecința menținerii directe și constante a legăturii Consiliului cu magistrații și asociațiile profesionale.

În acest sens, propun, voi cere în Consiliu și mă voi implica direct, pentru implementarea de către specialiștii IT ai Consiliului, a unei platforme pe site-ul de internet al CSM, unde în mod protejat și similar formulării opțiunilor pentru cursurile de formare profesională, judecătorii să poată să comunice poziția lor cu privire la chestiunile cu impact major pentru justiție și pentru care Consiliul va fi chemat să răspundă ori să participe. Această

aplicație, ar constitui calea cea mai simplă și ușor de realizat, prin care membrii CSM ar rămâne conectați la realitățile din instanțe, la nevoile și așteptările judecătorilor, pe toată durata mandatului lor.

Totodată, când se va apela la această consultare s-ar obține în timp util și s-ar afla în mapa fiecărui membru al Consiliului înainte de ședință, rezultatul acestei consultări. Astfel, prevederea legală care spune că membrul CSM nu poate fi revocat pentru modul în care votează întrucât mandatul său nu este imperativ (art. 55 alin. 3 lit. b, legea 317/2004), nu ar putea fi disociată de faptul că astfel, înainte ca membrul CSM să voteze, îi va fi cunoscută opinia majorității celor care l-au ales, ceea ce, ar facilita implicit, transparența și necesitatea justificării votului dat de fiecare membru CSM.

* * *

Ultimii ani au arătat fără doar și poate, că este necesar ca activitatea Consiliului să fie pragmatică în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, prin identificarea celor mai bune modalități de realizare a recomandărilor Comisiei Europene, prin prezentarea adecvată a efectelor activității puterii judecătorești în cadrul necesar aprecierii progreseor urmărite de MCV și totodată, prin implicarea activă cu ocazia misiunilor de evaluare efectuate de experții Comisiei, în România.

În aceeași manieră trebuie să fie continuate, atât dialogul cu Comisia Europeană pentru Democratie prin Drept (Comisia de la Venetia) și cu Grupul de state împotriva corupției (GRECO), cât și comunicarea unor date complete, cerute pentru evaluarea eficienței sistemelor judiciare de către Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ).

* * *

Alegerea membrilor CSM. În ceea ce privește modalitatea alegerii membrilor CSM, voi propune ca procedura alegerii să fie schimbată, în sensul că votul ar trebui să fie universal, adică exprimat pentru fiecare candidat, de toți judecătorii din țară, cu calcul final ponderat pentru stabilirea membrilor

aleși. Pentru fiecare nivel de instanță, numărul de voturi exprimate pentru fiecare candidat să reprezinte o pondere de 25% din votul final obținut. Astfel, desi numărul de judecători de la Judecătorii, Tribunale, Curți de Apel și Î.C.C.J, este diferit, mandatul fiecărui membru CSM va fi egal dat și cu egală reprezentare, de judecătorii de la toate nivelurile.

Consider că această modalitate de alegere a membrilor CSM, va avea efect în ceea ce privește asigurarea coeziunii Consiliului ca organ colegial colectiv.

Bugetul. Consolidarea independenței financiare

a sistemului judiciar.

Deși constituie o garanție a independenței justiției, bugetul instanțelor încă este administrat de Ministerul Justiției. Redimensionarea schemelor de personal, investițiile, dezvoltarea infrastructurii IT, depind astfel de deciziile Executivului și nu revin așa cum ar fi firesc, constituțional, chiar puterii judecătorești, pentru a se asigura efectivitate principiului separației puterilor în stat.

În Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar pentru perioada 2022-2025, pusă în dezbatere publică de Ministerul Justiției în luna martie 2022, nu se face nicio referire la preluarea bugetului instanțelor din portofoliul acestui minister. Acesta este și motivul pentru care, judecătorii încă mai sunt nevoiți să ceară Ministerului Justiției să le acorde drepturi salariale stabilite definitiv prin hotărâri judecătorești.

Independența financiară este componentă nedisociabilă de independența puterii judecătorești, independență pe care Consiliul trebuie să o garanteze, acționând în acest sens pentru toți judecătorii, pentru trecerea bugetului instanțelor judecătorești de la Ministerul Justiției, la CSM.

Recent, în ianuarie 2022, s-a anunțat în media, o creștere salarială substanțială pentru judecători, deși în realitate nu a fost așa. Voi susține mereu necesitatea unei reacții rapide și adecvate din partea Consiliului ori de câte ori judecătorii vor deveni țintă a atacurilor provenite din media și zona politică, pe acest temei ori pentru orice alte temeuri la fel de nejustificate.

La final

Nu se poate găsi și nici obține doar în mod individual, soluția la toate aspectele cu care se confruntă puterea judecătorească, instanțele, judecătorii, la fel cum, nu toate problemele reale și stringente pot fi cuprinse în cadrul unui singur proiect de candidatură.

Obiectivele, propunerile și aspectele prezentate, nu sunt ghidate de oportunism electoral sau retorică de conjunctură, ci de credința că sunt necesare, viabile și realizabile prin efortul tuturor membrilor CSM.

În activitatea mea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii voi fi întotdeauna în contact cu problemele, propunerile și așteptările colegilor, fiind convins că soluționarea lor va consolida statutul judecătorului și va contribui la îndeplinirea profesiei în condiții optime misiunii nobile a acestuia.

Îmi voi pune în slujba garantării independenței justiției, curajul, integritatea, altruismul și demnitatea, în mod constant și transparent, știind prea bine că singura cale pentru a nu dezamăgi încrederea acordată, va fi să vă mențin vie convingerea că fac tot ceea ce am propus și este posibil, în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

Vă mulțumesc!

Judecător GULUȚĂ CRISTIAN-ROMICĂ